

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

Ētikas padomes atzinums

Nr. 11/2020

Rīgā, 2020.gada 18.jūnijā

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk – Biedrība) Ētikas padome šādā sastāvā: Ētikas padomes priekšsēdētājs Andris Kēniņš, Ētikas padomes priekšsēdētāja vietniece Skaidrīte Lasmane, Ētikas padomes locekļi Baiba Liepiņa, Anda Rožukalne, Guntars Līcis, Daiga Sproģe, Anna Peipiņa, Dita Deruma, Aleksandrs Mirlins

konstatē:

[1] Biedrības valde 2020.gada 22.maijā saņēmusi laikraksta "Neatkarīgās Tukuma ziņas" izdevēja SIA "Novada ziņas" (turpmāk - Iesniedzējs) sūdzību par mediju "Tukuma Balss" (turpmāk - Sūdzība).

[2] Sūdzībā norādīts, ka kopš 2019.gada "Neatkarīgo Tukuma ziņu" darbu traucē Tukuma novada domes darbinieki un biedrība "Tukuma Balss" (turpmāk arī - Tukuma Balss). Biedrības "Tukuma Balss" izdevums 2016.gadā reģistrēts kā masu informācijas līdzeklis. Savas darbības ietvaros biedrība "Tukuma Balss" izdod gan laikrakstu ar šādu nosaukumu, gan uztur interneta ziņu portālu www.tukumabalss.lv.

[3] Sūdzībā norādīts, ka Tukuma Balss publikācijās publicētas nievājošas ziņas par Neatkarīgo Tukuma ziņu redaktori I.Plaudi, neprecīzi, kompilācijas un konteksta maiņas rezultātā patiesībai neatbilstoši interpretēti R.Tjarves izteikuma citāti, kā arī intervijā norādīts tādas personas vārds, kura nav uzskatāma par konkrētās intervijas autoru.

[4] Biedrības valde 2020.gada 21.maijā Sūdzību nodeva izskatīšanai Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

[5] Biedrības valde 29.maijā lūgusi Tukuma Balss sniegt viedokli par Sūdzībā aplūkotajām situācijām atbilstoši Statūtu 6.2.punktam. Tukuma Balss savā atbildē norāda, ka nepiekrīt Sūdzībā norādītajiem apsvērumiem, norāda uz vairāku administratīvo pārkāpuma lietu un kriminālprocesa nepamatotu uzsākšanu attiecībā pret biedrību "Tukuma Balss", turklāt aicina Biedrību sūdzību neizskatīt, jo Tukuma Balss nav Biedrības biedrs vai pievienojusies Biedrības Ētikas kodeksam.

[6] Biedrība "Tukuma Balss" nav Biedrības vai tajā esošo asociāciju biedrs, vai pievienojusies Ētikas kodeksam, tādējādi Tukuma Balss nav apņēmusies ievērot Biedrības Ētikas kodeksa noteikumus. Vienlaikus Ētikas padome, lai sasniegtu Biedrības Statūtos un Ētikas kodeksā noteiktos mērķus, var sniegt neatkarīgu vērtējumu par Tukuma Balss darbību, ciktāl tas atbilst biedrības Statūtos un Ētikas kodeksā noteiktajam tvērumam. Šādam Ētikas padomes vērtējumam nav juridisku seku un Biedrības atzinums Tukuma Balss nav saistošs. Ētikas padome norāda, ka nevērtē pušu attiecību juridiskos apsvērumus, bet sniedz neatkarīgu vērtējumu par Sūdzībā norādīto apstākļu nozīmi biedrības Ētikas kodeksa kontekstā. Biedrības Statūti nosaka Biedrības Ētikas padomes kompetences, kurās ietilpst arī viedokļa paušana jautājumos par potenciālu mediju apdraudējumu vai ietekmēšanu un citiem mediju vidi negatīvi ietekmējošiem notikumiem.

[7] Ētikas padome šajā atzinumā vērtē tikai Sūdzības sadaļas, kas attiecas uz "Tukuma Balss" kā masu informācijas līdzekļa darbību. Pārējie Sūdzībā norādītie apsvērumi tiks izskatīti atsevišķi, saņemot iesaistīto pušu - Tukuma novada domes - viedokli par Sūdzībā aplūkoto situāciju. Vienlaikus Ētikas padome norāda, ka Sūdzībā minēto apsvērumu izvērtējumu atbilstoši biedrības Statūtiem veic biedru iecelta Ētikas padome deviņu locekļu sastāvā, bet Biedrības valde neveic sūdzību izvērtēšanu pēc būtības.

Ievērojot konstatēto, Biedrības Ētikas padome

secina:

[8] Ētikas padomes ieskatā viedokļa rakstā "Viedoklis: Ivonna Plaude iespējams apzināti dezinformē sabiedrību par situāciju Tukuma novada domē" iekļautais apgalvojums "*Iespējams pa nakti bijis pilnmēness un Ivonnai Plaudes kundzei radās īpatnējas personiskas vīzijas par to, kas tūlīt arī tikušas laistas plašākajai sabiedrībai bez likumsakarīgas veselā saprāta loģikas*" ir pret personu (ad hominem) vērstas apvainojums, kas neatbilst elementāriem morāles un mediju kultūras līmenim, tāpēc nav pieņemams un pieļaujams žurnālistikas praksē Ētikas padomes ieskatā šādu apgalvojumu izmantošana mediju materiālos ir pretēja Biedrības Ētikas kodeksa 4.7.punktā nostiprinātajam cieņas un savstarpējās saskarsmes principam.

[9] Attiecībā uz Sūdzībā aplūkoto situāciju par R. Tjarves citāta izmantošanu, Ētikas padome uzskata, ka Tukuma Balss 2020.gada 23.aprīļa rakstā "Kā NTZ pazaudēja pusi savas auditorijas?" tendenciozi, pretēji sākotnēji izteiktās idejas jēgai, izmainīts 2018.gada decembrī intervijā Neatkarīgajām Tukuma ziņām R.Tjarves teiktais "*Mūsu pētījums atklāj problēmu, – Latvijā ir pārāk mazs tirgus un ir mediji, kuru žurnālisti vai redaktori zināmā mērā atkāpjas no žurnālistikas normām tādēļ, lai medijs varētu izdzīvot. Tā ir dilemma, uz ko atbildes gandrīz vai nav. Vai ir vērts izdzīvot žurnālistikai, ja tā var upurēt žurnālistikas ideālus? Es personīgi domāju, ka žurnālists nedrīkst atkāpties no principiem nekad, lai kādi būtu motīvi, kas viņu mudinātu to darīt*". Ētikas padomes ieskatā Tukuma Balss 2020.gada 23.aprīļa rakstā norādītais, ka: "*Komentējot NTZ u.c. laikrakstu dzeltēšanu, agresīvo un paštaisno attieksmi pret lasītājiem, R.Tjarve saka: "Latvijās ir pārāk mazs mediju tirgus un ir mediji, kuru žurnālisti vai redaktori zināmā mērā atkāpjas no žurnālistikas normām tādēļ, lai medijs varētu izdzīvot. Tā ir dilemma, uz ko atbildes gandrīz vai nav. Vai ir vērts izdzīvot žurnālistikai, ja tā var upurēt žurnālistikas ideālus? Es personīgi domāju, ka žurnālists nedrīkst atkāpties no principiem nekad, lai kādi būtu motīvi, kas viņu mudinātu to darīt*". R.Tjarves teiktais vispārējais apgalvojums tendenciozi pasniegts kā komentārs par Neatkarīgajām Tukuma ziņām. Ētikas padomes ieskatā šāda vispārīguma patvaļīga un nepamatota attiecināšana uz konkrētu laikrakstu, izmantojot vēsturisku citātu, kas nav tieši attiecināts uz konkrēto laikrakstu tā tapšanas laikā, turklāt nesniedzot apliecinājumu šādu apgalvojumu patiesumam, ir pretrunā Biedrības Ētikas kodeksa 4.1.punktā nostiprinātajam godprātības principam.

[10] Attiecībā uz neprecīzu informāciju par personu, kura veic interviju, Ētikas padome uzskata, ka nav pieļaujama sagrozītas un nepatiesas informācijas norādīšana par intervijas veicēju, jo tādējādi var tikt maldināta medija auditorija, turklāt nav attaisnojama viedokļu nenošķiršana no faktiem intervijās. Ētikas padomes ieskatā, norādot nepareizu intervētāja vārdu, Biedrības Ētikas kodeksa 4.1.punktā nostiprinātais godprātības princips nav ņemts vērā.

Ievērojot secināto, Biedrības Ētikas padome

atzīst:

- 1) Atzinumā atspoguļotajās "Tukuma Balss" kā masu informācijas līdzekļa darbībās nav ņemti vērā Biedrības Ētikas kodeksa 4.1. un 4.7.punktos nostiprinātie principi;

- 2) Ētikas padomes izdarītie secinājumi nav tieši saistoši biedrībai "Tukuma Balss", jo minētais masu informācijas līdzeklis nav Biedrības vai tajā pārstāvēto asociāciju biedrs;
- 3) Ētikas padomes atzinums publicējams Biedrības interneta vietnē un informācija izplatāma atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punktam.